

אוניברסיטת
בן-גוריון בנגב

באר-שבע • שדה בוקר • אילת

הפקולטה למדעי הרוח והחברה, ה'תש"ף 2019-2020

"החיים הטובים באפריקה": מודרניות, אורבניות, וצרכנות מנקודת מבט אתנוגרפית

"The good life in Africa": modernity, urbanism, and consumption from an ethnographic perspective

השיח המחקרי והציבורי אודות אפריקה נוטה לצרף את היבשת למונחים כמו "בעיה", "משבר", או "קורבן". נטייה זו היא חלק בלתי מפרד מהמבט המודרניסטי, אתנוצנטרי, וקולוניאליסטי על אפריקה והמיקום שלה על ציר זמן שנע לעבר עתיד מערבי ו"נאור". בעוד שההתבוננות על אפריקה כמושא להצלה נושאת ערך חברתי ומוסרי מובהק, לעיתים רבות היא גורמת לנו להחמיץ זוויות אחרות של היבשת, וכן את נקודת המבט הפנימית של רבים מתושביה. לדוגמה, כיצד תהליכים של ניאוליברליות, אורבניזציה וצרכנות משפיעים על חיי היום יום ברחבי היבשת? קורס זה מתמקד בגישה האנתרופולוגית ללימודי אפריקה בכדי להשתחרר מהתבוננות צרה זו באמצעות דיון מעמיק על "החיים הטובים" באפריקה כסממנים של שינוי, צמיחה, יזמות ותרבות. באמצעות קריאה ודיון סביב אתנוגרפיות מרעננות ומגוונות נדון באפריקה דרך סוגיות של אורבניות, מעמד ביניים, מוסיקה וקולנוע, אופנה, תרבות דיגיטלית, מודרניות, גלובליזציה ועוד. במהלך הקורס נחשף לא רק לאתנוגרפיות וטקסטים אקדמיים אלא גם למגוון עשיר של מולטימדיה כגון קליפים, סרטים, משחקים, ופודקאסטים המביאים "ניחוחות" שונים של אפריקה. בסיום הקורס התלמידים יחזיקו בהבנה עמוקה לגבי החשיבות של דרכי ההתבוננות ועמדות מוצא, ועל נתיבי הידע הרבים שנפתחים כאשר משהים את החיפוש אחר יחסי כח, אי שוויון, וסבל.

מילות מפתח: אפריקה, אנתרופולוגיה, אורבניות, מולטימדיה

נושאים מרכזיים:

רשתות חברתיות ותרבות דיגיטלית
ניאוליברליות וגלובליזציה
מעמד הביניים האפריקאי
אופנה וצרכנות
מוסיקה עכשווית: ראפ, ג'אז, ופופ
הכנסייה הפנטקוסטית ו"הגוספל של השפע"
קולנוע, בתי קולנוע, ואסתטיקה
עתידות, חזון, וארצות דמיוניות
אפריקה בתפוצות: תמונות משפחתיות ויחסים טראנס-לאומיים
• **הרכב הציון:**
15% נוכחות והשתתפות

15% הצגת המחקר בכיתה
20% פרויקט מולטימדיה
50% עבודה סמינריונית
ציון עובר: 56

מטלות:

התלמידים יתנסו בהגשת מטלת אמצע אמנותית/פרקטית המציגה פן מסוים של אפריקה באמצעות מולטימדיה וכן מטלת סיום תיאורטית/אתנוגרפית כתובה. כמו כן, התלמידים יציגו את מחקרם בפני הכיתה.

ספרות לקריאה שבועית:

'How to Write About Africa', by Binyavanga Wainaina
<https://granta.com/how-to-write-about-africa/?fbclid=IwAR2OK3n9u33q1-V4bFh3e5r3H8Kyuv5KISV4L-A NwDMFEyl6zA-ITMtbgbM>

פרק על גלובליזציה מתוך:

Ferguson, J. (2006). *Global Shadows: Africa in the neoliberal world order*. Duke University Press.

פרקים מתוך:

Weiss, B. (Ed.). (2004). *Producing African Futures: Ritual and reproduction in a neoliberal age* (Vol. 26). Brill.

פרקים מתוך:

Comaroff, J., & Comaroff, J. L. (2015). *Theory from the South: Or, how Euro-America is evolving toward Africa*. Routledge.

Mbembé, J. A., & Nuttall, S. (2004). Writing the world from an African metropolis. *Public culture*, 16(3), 347-372.

Comaroff, J. L., & Comaroff, J. (2001). On personhood: an anthropological perspective from Africa. *Social Identities*, 7(2), 267-283.

Freund, B. (2007). *The African city: A history* (Vol. 4). Cambridge University Press. (chapter 1 urban life emerges in Africa)

צרכנות:

Scheld, S. (2007). Youth cosmopolitanism: clothing, the city and globalization in Dakar, Senegal. *City & Society*, 19(2), 232-253.

Bonetti, R. (2010). Alternate Histories of the Abebuu Adekai. *African Arts*, 43(3), 14-33.

Shiple, J. W. (2009). Aesthetic of the entrepreneur: Afro-cosmopolitan rap and moral circulation in Accra, Ghana. *Anthropological Quarterly*, 631-668.

מרחבים אורבנים

Chappatte, A. (2014). Night life in southern urban Mali: being a Muslim maquisard in Bougouni. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 20(3), 526-544.

Burrell, J. (2009). Could connectivity replace mobility? An analysis of Internet cafe use patterns in Accra, Ghana. *Mobile phones: The new talking drums of everyday Africa*, 151-169.

Larkin, B. (2002). The materiality of cinema theaters in northern Nigeria. *Media worlds: Anthropology on new terrain*, 319-36.

תפוצות:

Botticello, J. (2007). Lagos in London: Finding the space of home. *Home Cultures*, 4(1), 7-23.

מודרניות:

Weiss, B. (1998). Electric vampires: Haya rumours of the commodified body. *Bodies and persons: comparative perspectives from Africa and Melanesia*, 172-194.

דת:

Meyer, B. (1998). 'Make a complete break with the past.' Memory and Post-colonial Modernity in Ghanaian Pentecostalist Discourse. *Journal of Religion in Africa*, 28(Fasc. 3), 316-349.

De Witte, M. (2004). Afrikania's dilemma: Reframing African authenticity in a Christian public sphere. *Etnofoor*, 133-155.

קולנוע ומדיה:

Wendl, T. M. (2007). Wicked villagers and the mysteries of reproduction: an exploration of horror videos from Ghana and Nigeria. *Postcolonial text*, 3(2).

Meyer, B. (2010). "There is a spirit in that image": Mass-produced Jesus pictures and protestant-pentecostal animation in Ghana. *Comparative Studies in Society and History*, 52(1), 100-130.

צילום:

Werner, J. F. (2001). Photography and individualization in contemporary Africa: An Ivoirian case-study. *Visual Anthropology*, 14(3), 251-268.

Wendl, T. (1998). Portraits and scenery in Ghana. *Anthology of African and Indian Ocean Photography. illustrated edition. Paris: Revue Noir*, 143-155.

Kea, Pamela. 2017. "Photography, Care and the Visual Economy of Gambian Transatlantic Kinship Relations." *Journal of Material Culture* 22 (1): 51-71.